

Rerum Naturalium Fragmenta No. 69

- Vasvári Miklós:* A gyöngybagoly (*Strix flammea* Linn.) 3
- Vasvári Miklós:* Az uráli bagoly
(*Syrnium uralense* Pall.) Magyarország
egyes vidékein 5
- Vasvári Miklós:* A magtörő (*Nucifraga caryocatactes* L.) nálunk 7
- Breuer György:* A kecskefejő
(*Caprimulgus europaeus* Linn.) 11
Magyarországon
- Breuer György:* A pásztormadár (*Pastor roseus* L.) Magyarország területén 13
- Vasvári Miklós:* A gatyás ölyv
(*Archibuteo lagopus* Gmel.) 17
Magyarország leggyakoribb téli
ragadozómadara

(folytatás a 2. oldalon)

Budapest
1929

<i>Szemere Zoltán: A nyaktekercs</i> (<i>Jynx torquilla</i> Linn.) Magyarországon	19
A burunduk (<i>Eutamias</i> <i>asiaticus</i> Gm.)	21

Rerum Naturalium Fragmenta

Szemere László szerkesztése:

Budapest II., Debrői-u. 15

A gyöngybagoly (*Strix flammea* Linn.)

Dr. Vasvári Miklós

A gyöngybagoly – toronyi, gyöngyös, sívó, sívító bagoly – Magyarországon elég gyakori madár, amely főleg a lakott helyeken tartózkodik. Chernel szerint valósággal „házi madár”.

A tengerszín feletti magasság növekedésével azonban mindinkább elmarad. Állandó madár, amely azonban télen sokszor kóborlásra kényszerül s ilyenkor, a gyűrűzési adatok szerint, néha 60–100 kilométerre is elsodródik a születési helyétől. Különösen a fiókák tesznek meg ilyen nagyobb utakat.

Fészkelési ideje nagyon különböző és tán elsősorban a megfelelő táplálékmennyiségtől függ. Egérjárásos esztendőben kétszer is költ és ilyenkor még októberben is akad repített fióka.

A gyöngybagoly, mint hasznos egérpusztító, törvényileg védett madár. Táplálkozási viszonyait dr. Greschik vizsgálta s azt találta, hogy elsősorban egereket fogyaszt, de elég magas százalékban vannak képviselve a hasznos cickányfélék is. Elég sok verebet is pusztít, azonkívül néhány rovar is akad a gyomrában. Németországi vizsgálatok szerint százalékban kifejezve a következő az arány:

Hasznos állatok (cickányok) 32.0%

Káros állatok 67.6%

Gazdaságilag közömbös 0.4 %

Hazánk déli vidékein a fehér-mellű gyöngybagoly (*Strix flammea alba* Scop.) is előfordul. A Madártani Intézetben ebből

az alfajból két példány van, mind a kettőt Schenk Henrik gyűjtötte Bács megyében, az egyiket 1922. jan. 16-án Ókérén, a másikat 1924. dec. havában Óverbászon. Az alfaj ismertető jele a fehér alsó test, a sokkal világosabb, szalmasárga színű fej, amelyen gyöngyszürke csíkok húzódnak végig. Vajon ez nálunk fészkelő faj, vagy csak a Balkánról odatévedő téli vendég, azt a déli vidékeken működő megfigyelőknek kell eldönteni.

(Brehm A: *Az állatok világa*, 2. kiadás, 1929, vol.9)

Az uráli bagoly (*Syrnium uralense* Pall.)

Magyarország egyes vidékein

Dr. Vasvári Miklós

Az uráli vagy hosszú-farkú bagoly Magyarország egyes vidékein rendszeresen fészkelő gyakori madár. Főleg a magasabb hegyvidék kiterjedt nagy erdeiben telepszik meg s így nem tartozik az ismertebb madarak közé.

Rendes körülmények között állandó madár, amely télen-nyáron át helyben marad, de vannak esztendőik, amikor télire levonul az alacsonyabb vidékekre. Olyik esztendőben ilyenkor elárasztja az egész országot, bár lehetséges, hogy tömeges téli beözönlései alkalmával északibb vidékekről származó téli vendégek is szaporítják számukat.

Különösen 1906/1907 telén volt nagy invázió, amikor összesen 190 helyen észlelték. Az akkori invázió adatainak és az egész történeti anyagnak a földolgozása alapján arra az eredményre jutottam, hogy az addig ismeretes 47 fészkelőhely közül 6 esik Horvátországra, 1 a Dunántúlra, 3 az Alföldre, 31 Erdélyre és 6 a Felvidékre. Tehát elterjedési területének a gócpontja Erdély. Az újabb adatok is igazolják ezt az eredményt, bár kis eltolódás mutatkozik a Felvidék javára, de annak is csak a keleti felére.

Gazdasági jelentősége eléggé számottevő, amennyiben elég nagy számban előforduló, nagyétkű madár, amely bár főleg rágcsálókkal táplálkozik, de a vadállományban érzékeny kárt okozhat.

Fácánt, apró madarat, őzmaradványokat, fülesbaglyot, vetési varjakat, nyúlcsontokat találtak a gyomrában. A madárvédelmi törvény nem részesíti védelemben, ahol tehát alkalmi kártételével érezteti jelenlétét, ott mérsékelten pusztítható.

(*Brehm A: Az állatok világa, 2. kiadás, 1929, vol.9*)

A magtörő (*Nucifraga caryocatactes* L.) nálunk

Dr. Vasvári Miklós

A magtörő nálunk károssá válhatik; nyári hazájában ellenben hasznot hajt. Főleg a cirbolyafenyő szaporítása körül vannak érdemei és állítólag ő az, aki ott is megtelepíti ezeket a fákat, ahova sem a szél, sem az ember nem tudja eljuttatni azok magvait.

Magyarországon a magtörő – erdei magtörő, mogyorószajkó, havasi szajkó, fenyőszajkó, mogyorótörő szajkó – a magas és legmagasabb hegyvidékek és havasok lakója. Előfordul a nyugati határhegységtől kezdve végig a Kárpátok vonulatának minden alkalmas helyén, továbbá a Lika-Krbavai hegységben is. Mindenütt állandó madár, amely csak kivételesen szorul le az alacsonyabb fekvésű vidékekre. Az Alföldön igen ritka s ha itt magtörővel találkozunk, az majdnem biztosan szibériai illetőségű vándor.

Fészkelését nálunk Petényi fedezte föl 1843-ban Zólyom mellett, úgyszintén Tiszolc és Pojnik között, amint ezt Csörgey T. által földolgozott hátrahagyott madártani iratai bizonyítják. Ugyanezeket az adatokat ismétli Frivaldszky és Herman Ottó. Sajnos, a tojások a Nemzeti Múzeumban már nincsenek meg.

A magtörőt a magyar madárvédelmi törvény nem védelmezi, mert az erdei magvak pusztításával tényleg megkárosítja az erdőbirtokosokat. Chernel szerint azonban a magvak terjesztésével viszont lényeges hasznot hajt s minthogy nem fészekrabló, azért pusztítása csak ott indokolt, ahol

pillanatnyilag helyi károkat okoz. Gazdasági jelentőségének kérdése különben még alapos kutatásokat igényel.

A szibériai magtörő az előbbivel szemben éppen az alacsonyabb vidékeket árasztja el időszakos bevándorlásai alkalmával. Megjelenik a Dunántúlon és Alföldön s a Felvidék és Erdély folyóvölgyeiben is mutatkozik, de mindenütt olyan helyeken, ahol a nálunk honos magtörő nem fordul elő. A magas hegyvidéken a legnagyobb ritkaság.

Ez az idegen vándor a viselkedésében is különbözik a nálunk honos magtörőtől, mert rendkívül bizalmas; így nagyon sok áldozatul esik az ú. n. vásárnapi puskásoknak. Nálunk kimutathatólag a következő években voltak ilyen beözönlések: 1834, 1836, 1838, 1844, 1850, 1852, 1855, 1885-1889, 1893-95, 1899, 1900, 1904, 1905, 1911. Ebben az utóbbi esztendőben volt a legnagyobb beözönlés, amikor valósággal elárasztották a Dunántúlt és az Alföldet.

Azóta újabb lényegesebb invázió csodálatosképpen nem volt, pedig bajosan maradhatna titokban, mert hiszen ezek a bizalmas, ismeretlen madarak mindenütt rendkívül föltűnnek.

Táplálkozási módjuk is lényegesen eltér a nálunk honos magtörőétől, mert főleg rovarral táplálkozik, azonkívül egyes gazdasági növények magvaival, pl. kendermaggal. Inkább hasznosnak kell tehát minősítenünk ezt a vendégmadarat, – bár őt se védi a madárvédelmi törvény – amely megérdemli a kíméletet.

Újabb megjelenéséről a tudomány érdekében hírt kell adni illetékes helyre, hogy a beözönlés adatait a jövő kutatás számára megőrizze és annak jelen tanulságait levonhassa.

Chernel 1918-ban kiadott névjegyzékében a magyar madarak között szerepel a kárpáti magtörő (*Nucifraga caryocatactes relictus* Reichw.). Hartert ezt az alfajt nem ismeri el, tüzetesebb vizsgálatok még hiányzanak, így ezt a formát egyelőre törölni kell a magyar madarak sorából.

(*Brehm A: Az állatok világa, 2. kiadás, 1929, vol.9*)

A kecskefejő (*Caprimulgus europaeus* Linn.)

Magyarországon

Breuer György

A kecskefejő – lappantyú, álomfilkó, álmos-madár, bagolyföcske, kecskeszopó, éjjeli-fecske – Magyarországon rendszeren előforduló, bár sehol sem gyakori madár. Megtelepszik a síkságon éppen úgy, mint a dombos és magasabb hegyvidéken. Így a Tátrában 1200 m-ig fészkel, a görgényi hegyvidéken 1100 m-ig, az erdélyi hegyvidéken egészen a havasok aláig. Inkább a ritkásabb erdők, vágások és erdőszélek madara, a zárt szálerdőt nem kedveli.

Költözködő madár, amely néha igen korán, március havában is jelentkezik, de leginkább április folyamán, sőt a magasabb vidékeken májusban érkezik meg. Ősszel néha elég sokáig itt marad, úgyhogy szeptember végén, sőt októberben is láthatók egyesek. A nagyobb városokban is alkalmilag megtelepül; így dr. Vasvári Kőbányán látta a fészkelés ideje alatt és tudomása szerint a Várban is észlelték.

Gazdasági jelentősége nem éppen közömbös, mert nagyétkű madár, melynek öblös torkában bőségesen elfér a cserebogár is. Tisztára rovarirtó s különösen azokat a pilléket pusztítja, amelyek petéiből a nem nagyszámú madárfaj által pusztított szőrös hernyók kelnek ki. A madárvédelmi törvény védelem alá helyezi.

Magyarországon a kecskefejő néven ismert alfaj tulajdonképpen csak átvonuló; a nálunk fészkelők a déli kecskefejő (*Caprimulgus europaeus meridionalis* Hart.) alfajhoz tartoznak, mely

az északinál valamivel kisebb. Szárnyméreteik 190–202, illetőleg 174–186, tehát a méretek alapján is meg lehet állapítani, hogy az esetleg kézre kerülő példány melyik alfajhoz tartozik. A Reichenbach által említett „Neuer Caprimulgus in Ungarn” (Allg. Nat. Hist. Zeitung, 1846, p. 269.) is valószínűleg ide tartozik, de példány nélkül jelenleg már nem identifikálható.

(Brehm A: *Az állatok világa*, 2. kiadás, 1929, vol.9)

A pásztormadár (*Pastor roseus* L.)

Magyarország területén

Breuer György

A pásztormadár magyar népies nevei: csacska, csacska madár, sáskamadár, rózsarigó, apró piros szarka, jöttment madár, vándorserege, tarka seregély, rózsaszínű seregély; a Hortobágyon afrikai seregélynek nevezték.

Azok közé a fajok közé tartozik, amelyek természetrajzát a legbehatóbban a magyar kutatás ismertette s ezt a körülményt annak kell betudni, hogy nyugat felé Magyarország az utolsó azoknak a sorában, amelyeken a pásztormadár még fészkelni szokott.

Magyarország területén nem jelenik meg minden egyes esztendőben, csak minden második-harmadik évben. Megjelenésének ideje május közepétől júniusig; nagy ritkán márciusban is jelentkezik s legkésőbb augusztusban távozik.

Egyik gyűrűs pásztormadarunk augusztus 10-én már Görögországban volt. Az első nálunk járt példányokat még 1800 előtt Nagyszeben vidékéről szerezte Benkő Ferenc hírneves erdélyi tudós a nagyenyedi Bethlen-Kollégium gyűjteménye számára. Azóta 1928-ig összesen 57-szer jelent meg Magyarországon (illetőleg annyiszor észlelték) és összesen 11-szer fészkel. Látható ebből, hogy elég ritkán fészkel nálunk.

Az első nagyszabású beözönlése, amiről az irodalom megemlékezik, 1837-ben történt, amikor ezrével fészkel a pestmegyei Baracs, Adacs és Vacs pusztákon s Budapesten a Gellért-he-

gyen is tett kísérleteket a megtelepedésre. Ez a nagyarányú beözönlés adott alkalmat Petényi János Salamonnak, Magyarországtörő ornitológusának arra, hogy megírja a pásztormadárra vonatkozó alapvető gyönyörű monográfiáját, amely „felderített sok mindent, mi az érdekes madár sajátos életmódjára vonatkozólag mindaddig homályban volt”. Általában inkább az ország északkeleti felében szokott mutatkozni, igen gyakran Erdélyben s rendszeren az Alföldön, míg nyugaton s délen ritkább. Nagyobb inváziók idején azonban egészen az Adriáig is elkalandozik.

Brehm eredeti szövegezésében a pásztormadárra vonatkozó magyarországi megfigyelések egyáltalában nincsenek érintve, holott a pásztormadár Magyarország egyik legérdekesebb madárvendége, amelyet már Petényi megfigyelt s leírt klasszikus dolgozataiban.

Petényi följegyzései szerint a pásztormadár Pest megye több vidékén fészkel, de úgy látszik, hogy maga Petényi nem látta a fészkelőtelepeket, csak hallomás útján értesült erről, pedig amilyen istenáldotta tehetségű megfigyelő volt, hát ragyogó képet festett volna róluk. Csak az 1907. évi hatalmas beözönlés idején fészkel a Hortobágyon körülbelül 3000 pár s akkor nekem volt alkalmam a pásztormadár életmódjának teljesen új részleteit megfigyelnem, nevezetesen az eladdig teljesen ismeretlen párzási táncot.

1907-ben a hírhedt marokkói sáska nagy tömegekben lepte el a Hortobágyot úgyhogy hatóságilag irtották a M. Kir. Rovartani Állomásnak külön erre a célra szerkesztett sáskairtógépeivel, kb. két méter széles drótkéfékkel, amelyek erősen a talajra szorulva összezúzták az alájuk kerülő repülni még nem tudó sás-

kákat. A sáskatömegek madársokadalmat vonzottak oda, amely tevékeny részt vett a sáskairtásban s a sáskairtógépek alól elmenekült sáskákat is pusztította. A varjak tízezrei, gólyák ezrei, kékvércsék, ölyvek, bíbicek, széki cséren, pacsirták, sőt még a verebek is mind a sáskára vetették magukat. A legnagyobb fogyasztók voltak azonban a gólyák és a váratlanul megjelent pásztormadarak.

Aki csak arra járt, mind megcsodálta a híd kőkorlátján énekelgető, udvarolgotó gyönyörű madárvendégeket, amelyek 2–3 lépésnyi távolságra engedték magukhoz a kíváncsi nézőket.

Itt láttam a párzási táncot, amelynek lefolyása a következő:

„A hím körüljáráskor a párját, de míg máskor jellegzetesen egyenes a tartása, most testének tengelye majdnem vízszintes. Szárny-és farktollait állandóan rezegteti, bóbitáját felborzolja, toroktollait kecskeszakáll módjára előremereszti s közben folyton hallatja trrr-trrr-tyityityi hangzású nászénekét. Majd mind gyorsabban járja körül a párját, amely cilij-cilij-cilij hangzású nászadalát hallatja és a maga részéről is kezdi körüljárni a hímet. Egyszer csak elkezdenek, szinte szédületes gyorsasággal egymás körül forogni, mintha közös tengely körül forgatnák őket, a nászadal mind erősebb lesz, majd a legsebesebb forgás közben a nőstény hirtelenül lekushad s a következő pillanatban már meg is történt a párzás.”

Ezután még 1908-ban fészkel, újból a Hortobágyon, 1909-ben a sósúti kőbányában, 1918-ban Mezőkászony és Bodrogszentés határában 1924-ben Novaj és Szeghalom községekben, végül 1925-ben az eddigi legnagyobb invázió alkalmával a következő helyeken: Novaj (Borsod m.) 2400 párban, Szeghalom (Békés

m.) 700 párban. Karcag (Jász N. K. Sz. m.) 1500 párban, Tarnaszentmária (Heves m.) 5000 párban, Sátoraljaújhely (Zemplén m.) 5000 párban, vagyis kb. 15.000 párban.

Végül még a pásztormadár mezőgazdasági jelentőségét bizonyítja, hogy a m. kir. földművelésügyi minisztérium rendeletet adott ki a pásztormadár hathatósabb védelmére, melyben azt is hangsúlyozta, hogy megfelelő helyeken kőrakásokat építsenek számukra miáltal talán sikerül a pásztormadarakat, mint kiváló sáskairtót, állandóan megtelepíteni Magyarországon.

A fogságban való viselkedéséhez Petényi adta a legkimerítőbb adatokat. Szerinte nagyon szelíd és igen szorgalmas énekes. „Amint kissé jóllakott rázendít a szíve mélyéből fakadó egyszerű dalára, közben testét s fejét jó magasra emeli, szárnyát leereszti, begyét erősen felfújja, csőrét messze kitarva, szárnyával billeg. Közben testét is ide-oda dobálja, mint a csicsörke. Oly mulatságos az alakja, hogy a szemlélő egy táncból és dalló vágytól megittasultat s jó magával tehetetlent vél maga előtt látni s nem állja meg nevetés nélkül.” Szelídsége mellett kitartó is; egyik ismerősénél 6 évig élt egy példány, csak az a kár, hogy a fogságban nagyon megfakulnak.

(Brehm A: *Az állatok világa*, 2. kiadás, 1929, vol.9, p.287-289)

**A gatyás ölyv (Archibuteo lagopus Gmel.)
Magyarország leggyakoribb téli ragadozómadara**

Dr. Vasvári Miklós

A gatyás ölyv – téli kánya, parlagi kánya, őszi kánya – Magyarország leggyakoribb téli ragadozómadara, amely a téli időjárás beköszöntése szerint októberben vagy novemberben érkezik hozzánk s márciusban költözik vissza északi hazájába.

Nem ritkán még áprilisban is akad belőle. Mint téli vendég eleinte ellepi az egész országot, de minél erősebb a hideg és minél nagyobb a hó, annál inkább összezsúfolódik az alacsonyabb vidékeken. Minden télen rengeteget lőnek belőle s nem túlzás, ha azt mondjuk róla, hogy jelentékeny mértékben hozzájárul a vidéki madárkitömők megélhetéséhez.

A messze északon (Lappföldön gyűrűzött gatyás ölyveket ismételten lőttek Magyarországon) nevelkedett, jámbor és gyanútlan gatyás ölyvifjak tömegesen esnek áldozatul a kezdő vadászoknak és vasárnapi puskásoknak, akiknek aztán első dolguk ezt a trófeát kitömetni.

Pedig igazán kár értük. A gyomortartalom vizsgálata alapján a gatyás ölyv is nagyon hasznos madár, amely kíméletet és védelmet érdemel. Dr. Greschik J. megállapítása 200 gyomortartalom-vizsgálat alapján az, hogy „a téli hónapokban nálunk tartózkodó gatyás ölyv túlnyomóan mezei pockokra vadászik”. Rovására esik, hogy ennek a 200 gatyás ölyvnek a gyomrában két ízben nyúláször és öt esetben fogolyrészek is akadtak, de ennek dacára sem lehet teljesen elzárkózni az elől a megfonto-

lás elől, hogy károssága csak lokális, hasznossága ellenben országos jelentőségű.

A gatyás ölyvvel szemben követendő eljárást a következőkben lehet megállapítani: vadtenyésztők jól nézzenek a körmére s ha károsnak bizonyul, éljenek a törvény adta joggal és a kártevők lelövésével védekezzenek; ez a lehetőség különösen erős tél idején várható, amikor rendes egértáplálékához egyrészt nem tud hozzájutni, másrészt az elgémberedett vad még ennek az ügyetlen vadásznak is áldozatul eshetik. Egyébként ne bántsuk, bármennyire is csábítsa a puszta vagy tanyai kútgémeken gubbasztó és közelre beváró nagy ragadozómadár a vadászt arra, hogy leterítse.

(Brehm A: Az állatok világa, 2. kiadás, 1929, vol.9, p.168-169)

A nyaktekercs (*Jynx torquilla*) Magyarországon

Szemere Zoltán

A nyaktekercs – tekerincs, nyaktekerő – Magyarországon rendszeres és gyakori fészkelő. Előfordul az Alföldön éppen úgy, mint a hegyvidéken, de utóbbiban nem hatol fel nagyobb magasságokba, legfeljebb a bükkösök övéig. Leginkább kertekben, ligetekben tanyázik. A zárt szálerdőben nem található.

Nálunk vonuló madár, amely már április elején hallatja jellegzetes »kjü-kjü-kjü« szavát, melyet éles vércsevijjogásnak tarthatna az ember.

Szeptember folyamán, legkésőbb októberben vonul el tőlünk. Fészkelése április végére és május havára esik.

Habár nem is túlságosan gyakori, azért állománya alapján mégis lehetne bizonyos fokú gazdasági jelentősége. Általában hasznosnak minősítjük, mert bár főleg többé-kevésbé közömbös hangyákkal táplálkozik, mégis, a kéregrepedésekben megbúvó, gyümölcsrontó rovarok között elég nagy pusztítást végez.

A madárvédelmi törvény szerint védett madár, azonban hasznosság tekintetében nem is lehet összehasonlítani a cinegefélékkel, így madárvédelmi telepeken nem árt kissé szemmel tartani.

Ameddig ez az erőteljes és bátor madár csak a betolakodó verebeket hajigálja ki a mesterséges fészekodvakból, addig hadd garázdálkodják, de ha a cinegét bántja, úgy el kell járni vele

szemben. Legcélszerűbb a fészekodúban megfogni és távolabbi helyen elereszteni.

(Brehm A: Az állatok világa, 2. kiadás, Gutenberg, Budapest, 1929, vol.9, p.117)

A burunduk (*Eutamias asiaticus* Gm.)

A burunduk vagy óvilági mókus sokkal kisebb, mint a közönséges mókus; 10 cm hosszú farkán kívül 15 cm hosszú; vállmagassága legfeljebb 5 cm. A jakutok gyermekei buzgón vadásszák; párzása idején fatörzsek mögül lesik és nyírfakéregből készült síppal csalogatják, amelyen a nőstény hívogató hangját utánozzák. A szibériaiak a burunduk bőrét értékesítik, nevezetesen Kínába küldik, ahol főleg melegebb prémek beszerzésére használják.

A burundukot Szemere Zoltán ornitológus is tartotta fogságban, érdekes megfigyeléseiből a következőket idézzük (A Természet XIX. 1923): „Jól emlékszem arra, mikor megfogtuk. A gyors és könnyű megfogást a burunduk tévedésének és együgyű csökönységének köszönhetem. Egy göröngy melletti kis mélyedést lyuknak nézett, abba bújt be s csak későn vette észre, hogy arra nem tud elillanni.

Minthogy semmiféle kalitka nem állott rendelkezésemre, egyelőre a két ablak közé tettem. Táplálékul főleg napraforgómagot kapott, azt nagyon szívesen ette. Megette a száraz kenyeret is, de az alma nem kellett neki. Nemsokára rájöttem, hogy a legjobban szereti a cirbolyamagot. Később azután tettem be neki egy mohával kibélelt papírdobozt, melyet annyira megkedvelt, hogy a legcsekélyebb neki gyanús neszre rögtön bele-surrant”.

Később két példánya volt Szemerének, „egymással nagyon jól megfértek, az ellenségeskedésnek soha a legcsekélyebb jelét sem mutatták. Azt már régen észrevettem rajtuk, hogy a tiszta-

ságot szerették, üríteni mindig félre vonultak, egy erre a célra kiválasztott sarokba.

Nemsokára kerítettem egy eleven öreg verebet, amelyet beeresztettem a burundukjaimhoz. Az eddig oly jámbor állatkáknak látszott csíkos mókusok egyszerre nekivadultak. Világgyorsan ide-oda ugrálva üldözték a szerencsétlen verebet. Szinte kirítt a szemükből az a vad szenvedély, amellyel hívatlan vendégüket megfogni igyekeztek. Amit tudni akartam, megtudtam. Biztosra vehettem tehát, hogy ez is meglehetősen fészekrabló.

Az első télen nem sokat aludtak az én csíkos mókusaim, mert a szobában tartottam őket. A leghosszabb idő, melyet egyhuzamban álomban töltöttek, egy hét volt, legtöbbször azonban csak 2–3 nap.

Megfigyeléseim szerint – írja Szemere – a vemhesség 22 napig tartott. A nálam fogságban megtermékenyített nőténynek 6 fia lett.

A szoptatás ideje alatt mindkét anya-burundukomnak adtam naponta friss füvet, amelyet nagyon szívesen ettek.

A nyár folyamán többször láttam az udvaron egy burundukot. A fogolytábornak ezen a részén volt egy kis veteményes- meg virágoskert... Rendesen itten láttam, amint az oly gondosan felkötözött, sűrű futóborsó indái között járkált, eszegetett. Úgy látszik, a borsót szerette a legjobban, majdnem mindig ott láttam.

Hangja az ürgéére emlékeztető füttyentés, de valamivel élesebb, melyet leginkább meglepetéskor vagy ijedtében hallat. Az üzekedés alatt hallottam tőle egy halk mormogásszerű hangot.”

(Brehm A: Az állatok világa, 2. kiadás, 1929, vol.11)